

Administrația Română

Organul Asociației Generale a Notarilor Comunali din România

APARE LUNAR
REDACTOR: ISAC E. ISACU, NOTAR

REDACTIA ȘI ADMINISTRATIJA
TIMIȘOARA I, STR. 10 MAIU No. 3.

Iubiți Colegi,

În ziua de 9 Maiu 1936, în urma demisiei fostului președinte, Dl. Alexandru Comșia, mi s'a incredințat conducerea Asociației Generale a Notarilor Comunali din Țară.

Am primit această grea însărcinare în momentul, când casieria centrală prezintă un deficit de peste un milion lei, iar pentru revista noastră „Administrația Română” datorăm Lei: 70.000.—. Așa fiind, prin aceasta fac un călduros apel către fiecare notar în parte să-și țină de sfânta datorie, ca să-și achite cotizațiile pe cari le are de plătit față de Asociație. Numai astfel voi avea posibilitatea să duc lupta profesională la bun sfârșit.

Din parte-mi vă promit, că voi depune o muncă conștiință, cinstită și devotată pentru revendicarea doleanțelor noastre.

În schimb aștept dela Dvs. o solidaritate sinceră, executarea promptă a tuturor dispozițiilor pe cari le veți primi. În aceste condiții vă asigur, că luptând pentru o cauză dreaptă va trebui să reușim întotdeauna.

Bocșa Montană, 13 Maiu 1936.

Cu dragoste colegială:

GHEORGHE MILENCOVICI m. p.

Președintele Asoc. Gen. a Notarilor Com.
din România.

Elementul tradițional în administrație.

Pentru ori-ce observator al administrației active, adică așa cum se practică pe teren, în viața zilnică, — este un fenomen ușor de constatat: Cu toate numeroasele schimbări succesive a legiuirilor administrative, stăruie în practică o serie de instituții, ce ființează ori alături cu dispozițiile noi, ori contra acestor dispoziții legislative. Voim să spunem că rolul elementului tradițional este covârșitor în acest domeniu vesnic în prefacere, a dreptului administrativ.

Vom face câteva exemplificări din administrația comunelor rurale din Ardeal, un sector administrativ umil ca ierarhie, — dar nu mai puțin important ca mărime.

1. **Instituția notariatului.** Cu toate că legile noastre administrative nu cunosc „Notariatul” ca unitate politică — administrativă, distinctă de comunele componente, — a rămas această instituție din dreptul ungar, nu numai ca terminologic ci și ca o realitate. Deși compus din una, sau mai multe comune, toate actele, arhiva și scriptele sunt centralizate la sediul notariatului. Notarul și funcționarii de birou sunt comuni tuturor comunelor componente. Pe urma acestei situații de fapt legiuitorul din 1933 (art. L. F. L.) vorbește de veniturile și cheltuelile „cercurilor comunale”.

2. În privința raporturilor între notar și primar. Deși legislația actuală acodă prioritate ierarhică **primarului** proclamându-l cap al administrației comunale a rămas în virtutea unei lungi tradiții întâietatea de inițiativă și execuție **notarului**. Notăm aci în treacăt că socotim că problema raporturilor juridice între notar și primar sau mai bine zis raporturile dintre sfera lor de competență, — ni-se pare cea mai delicată de redactat materie din capitolul organelor administrative dintr’o lege de organizare a administrației locale. De modul cum legiuitorul va ști să soluționeze raporturile de drept dintre acești doi factori ai administrației active, atârnă autoritatea și posibilitățile de gospodărie a comunelor rurale.

3. **Instituția sub-notarului.** Deși legile noastre de organizare ad-tivă vorbesc de „notar”, „secretar”, casier-impiegați, etc. — în practică și azi ființează instituția de „sub-notar”, funcțiune ce amintește pe **vice-notarul** din legislația ungurească. Deși încadrat ca impiegat, comunele au recunoscut diferențierea acestui funcționar de un impiegat, creindu-i alte condiții de salarizare, iar

notarul, delegându-i dreptul de al substitui aproape în toate lucrările. Recent, proiectul legii de organizare a administrației locale, aflat în discuția camerei, — reia terminologia de „sub-notar”, conferind acest titlu tuturor notarilor **netitrați** aflați în funcțiune. Prevedem că această retrogradare terminologică a actualilor notari, cari nu posedă vreun titlu academic și condițiunile art. 128 al Proiectului Reformei ad-tive — nu-și face loc în practică.

4. **Instituția „aruncului”.** Legile noastre fiscale și ad-tive nu cunosc sistemul **impozitului de repartitie**. În materia noastră specială Legea Finanțelor locale, nu recunoaște sistemul impunerii de repartitie de cât în ipoteza **cotizațiilor**, ce interesează numai o categorie de locuitori. Impozitele și taxele nu se pot înființa decât în limitele tabloului anexat la lege precum și pentru servicii prestate particularilor de către comună (art. 25 L. F. L.). Totuși față de insuficiența sistemului de creierea veniturilor comunale față de înaplicarea textelor din L. F. L. care reglementează, împlinirea lipsurilor bugetare a acelor comune și județe cari cu toate cheltuelile impuse de lege, față de această situație cum comunele trebuie să trăiască, însăși legea impunându-le amănunțit cheltuelile obligatorii, — s’a recurs la continuarea vechiului sistem al impunerii prin repartitie („aruncul”). În acest din urmă sistem după necesitățile bugetului de cheltueli se stabilesc după anumite criterii contribuțiunile datorate de membrii comunei. Și sistemul acesta continuă a servi administrația comunelor rurale, sub imperiul noilor legiuiri.

Am putea continua cu exemplificările de acest gen. Importă a concluda dacă tradiționalismul în administrație este un rău sau un bine. Tradiționalismul în sensul în care s’a văzut din exemple date, iar nu în sens de tradiționalism în „anumite moravuri” — credem că e un mare bine pentru administrație. Cel puțin în împrejurările speciale citate.

După cum educația școlară se bazează în mare măsură pe „automatisme înconștientului”, tot așa educația maselor mature se bazează pe anumite „automatisme civice” fără de cari noile sisteme legislative n’ar avea pe ce-și clădi edificiile.

MANASIE MARCU, notar.

Defectele legii administrative.

Funcționarii administrative, pregătirea profesională și a doua registratură în țara românească. — Primpretori cu 4 clase primare și secretari de plasă titrați !

Dacă am număra legile și regulamentele votate la noi, dela 1919 și până azi, vom ajunge la următoarele cifre : s'au elaborat nu mai puțin de peste 2000 legi, și un sfert din numărul acestora sunt regulamente. Desigur că, legile acestea au răspuns în mare parte unor necesități sociale, economice și culturale ale poporului român, dar sunt nenumărate și legile care au fost votate din ambiții politice, dăunătoare intereselor noastre naționale și în profitul rușinos al politicianilor.

Numărul legilor votate de Corpurile noastre legiuitoare a ajuns maximul în anul 1930, când febra legislativă s'a ridicat la cea mai înaltă temperatură!

Pe de altă parte Guvernul actual a isbutit să anuleze cu desăvârșire rolul Parlamentului, reducându-l la un organ minor și subaltern, menit să aprobe, fără discuție, tot ceea ce iscodește fantezia ministrilor sau raportorilor. Nu se respectă nici cele mai elementare forme, iar deputații nu pot să-și susțină un amendament, fie el cât de logic și drept, atunci când ministrul sau raportorul se opune.

Ne întrebăm atunci, care ar fi rolul Parlamentului, când ministrul are drept de „Veto” asupra unei legiferări oarecare ? Să împartă diurnele și să facă teatru-vesel, câte odată chiar ridicol, căci el nu este capabil să-și exprime o voință ! Toate protestele ce să fac sunt inutile, opoziția se retrage ca impotentă, majoritarii difilează înaintea urnei, după comandă, iar banca ministerială nemoționată zâmbește că..... legea s'a votat !

Nu-l interesează pe ministru că legea nu e bună, că e anticonstituțională, că e nedreptă, că nu poate fi aplicată ori că aplicarea ei poate cauza pagube enorme statului — fără ca responsabilitatea ministerială să dea cea mai mică garanție — pe ministrii îl interesează, mai ales când a avut și un strajnic colaborator — raportor — vanitatea de a fi și el, ca și ceilalți 2000, autorul unei legi.

Din un atare parlament a eșit și legea administrativă care preconizează crearea unei „a doua magistratură” ce trebuie să fie administrația țării.

Auzind de „a doua magistratură”, am crezut că, legea administrativă va da statului român osătura și autoritatea de care are nevoie. După ce am cetit legea ne-am convins că ea cuprinde concepții greșite, viții de redactare, lacune, dispoziții contrari constituției, etc. și din partea noastră, o punem alături de cele 25 legi și reforme administrative, cu care, Corpurile legiuitoare, dela 1925 și până azi, au bătut recordul legiferării !

Vina o partă desigur puterea executivă, inițiativa legilor, dar și puterea legiuitoare, care dela un timp încoace a dovedit atâta slăbiciune, în atribuțiunile ei, și se lasă complect dominată de puterea executivă, neputând să-și exercite funcțiunea în condițiuni normale.

Acum să vedem numai unele din aceste defecte ale legii administrative :

Prin art. 125, din legea administrativă, actualii primpretori rămân în funcțiune, cu toții, indiferent de pregătirile școlare, câștigând stabilitate și inamovibilitate, chiar dacă posed 4 cl. primare, sau a fost numit ilegal.

Prin art. 132 din lege, actualii notari comunali, în funcțiune, primesc stabilitate, chiar dacă au un titlu de sergent instructor sau furier sau 10 ani, în funcțiune și nu posedă decât 4 cl. primare.

Prin art. 65, din proiectul de regulament, pentru organizarea serviciilor județene, actualii funcționari județeni, rămân stabili chiar dacă nu posed pregătirile cerute de lege, însă se găsesc în serviciu de 7 ani.

Prin art. 68 din același regulament se zice că drepturile câștigate ale funcționarilor județeni, definitiv, vor fi respectate.

Prin art. 117 din legea administrativă, poate fi numit cineva subprefect, chiar dacă nu posedă un titlu academic. Și curios lucru că, numai doi avem pe toată țara, așa că pentru acești doi protejați s'a făcut legea !

Prin art. 127 din legea administrativă, secretarul plășii este recrutat dintre notarii numiți potrivit art. 192 cu licență, sau a celor aflați azi în funcțiune și având titlu academic.

Ce putem constata din dispozițiunile articolelor de mai sus ?

Anume, că, poți fi subprefect fără titlu academic, poți fi primpretor cu 4 cl. primare, poți fi șef de serviciu, la o prefectură de județ, cu orice pregătire școlară, etc., adică poți fi de toate, numai secretar de plasă, trebuie să fi titrat! Iată Domnilor, e dreptă sau nu legea?

Prin urmare, progresiv, la o funcțiune mai mare, ți-se cere pregătire mai mică. Dar ce se poate întâmpla? Admitem că Ministerul de Interne va proceda la înlocuiri și în conf. cu art. 128 din lege, actualii secretari de plasă netitrați vor fi trecuți în funcțiunea de notar comunal.

În locul lor vor veni numai titrați și cu cei azi în funcțiune, tot titrați, vom avea numai titrați. Dacă toți secretarii de plasă vor fi titrați, iar primpretorii 60% netitrați, oare nu se poate naște o anarhie chiar, în administrația noastră? Fiindcă primpretorul cu 4 cl. primare, va pretinde că e șef și că știe mai mult decât colegul său titrat, pe baza practicei sale, iar acesta nu se va lăsa mai pe jos și va veni cu teoriile sale, câștigate la universitate și desigur că, secretarul de plasă va avea câștig de cauză. Atunci, am dreptate?

Nu sunt nici în contra drepturilor câștigate, dar nici în contra titrațiilor, fiindcă ar însemna să pledez împotriva mea însumi.

Drepturile câștigate ale funcționarilor trebuiesc respectate, atunci când la data numirii au îndeplinit toate condițiunile legale. Prin aceasta lege însă, s'au respectat drepturi și s'a legiferat numirile ilegale, ale unor funcționari — primpretori — și s'au răpit drepturile legale ale secretarilor de plasă, legali numiți. Deci drepturile câștigate ale secretarilor de plasă, legali numiți în condițiunile cerute pentru acuparea postului de notar comunal — trebuiau respectate.

Legea administrativă trebuia să facă o purificare, în aparatul administrativ, unde au intrat toți nechemații, prin meschine învoieli politice și fără pregătiri, iar în locul lor, ar fi fost locul titrațiilor, fie în orice funcțiune, subprefect, primpretor, funcționari județeni, secretari de plasă și notari comunali, — toți, dar absolut toți trebuiau revizuiți, iar cei cari s'ar fi aflat ilegal numiți definitiv și puși acolo unde este locul lor, după pregătirea ce au.

Votându-se astfel legea administrativă, ne putem da seama de autoritatea magistraturii a doua în țara românească, care a rămas și pe mai departe un ideal nerealizat.

Actuala lege administrativă a respectat și ceea ce nu trebuia respectat. — nu a respectat însă drepturile a unei singure categorii de funcționari ai statului, legali numiți: secretarii de plasă.

Dar cu toată aceasta nedreptate făcută secretarilor de plasă, pe ei îi mai favorează ultimul alineat al art. 129, — unde se spune că, în afară de cei titrați

vor mai putea fi numiți, în funcțiunea de notar și diplomații științelor de stat, științe administrative și școlilor de notari, — acest alineat a fost trecut în lege, pe calea de amendament și nu s'a făcut legătură cu art. 127, care spune însă că, toți aceștia nu vor putea avansa la gradul de pretor (primpretor).

După acest alineat al art. 129, vor putea fi numiți și de azi înainte, atât notari comunali, cât și secretari de plasă, cu diploma de notar (din Ardeal sau Vechiul Regat).

Astfel fiind Ministerul de Interne nu mai poate fi în drept să retrogradeze pe secretarii de plasă netitrați, când și de azi înainte, vor putea fi numiți cu același pregătiri. Dacă totuși Ministerul de Interne va proceda la retrogradări, secretarii de plasă, legali numiți, vor întenta procese în contra statului, la contenciosului administrativ, cu câștiguri sigure, bazați fiind pe 2 motive: 1) nerespectarea drepturilor câștigate, face ca dispozițiune legii să fie anticonstituțională și că, 2) secretarii de plasă netitrați sunt favorizați și de alin. ultim al art. 129 din lege.

Dar și alineatul ultim al art. 129 prezintă un defect destul de important — anume că, dacă diplomații școlilor de notari sunt opriți de a avansa la gradul de pretor (primpretor), ceea ce e și logic, fiindcă aceștia s'au dedicat funcțiunii de notar, nu putem înțelege spiritul de legiferare, a legiuitorului când licențiații (nu diplomații, cum spune acolo) în științe de stat, cu bacalaureat, să fie opriți de a avansa, când aceștia de 10 ani, au fost alături de licențiații în drept, la toate funcțiunile de conducere, în administrația țării, dând dovadă de buni conducători și administratori, iar la examenele de primpretori au reușit cu un procent superior, față de licențiații în drept, deoarece aci, pe lângă materiile ce se fac la drept, fac materii în plus în strânsă legătură cu administrația țării: finanțele publice și private, contabilitatea publică și privată, igienă publică, statistică, medicină legală, urbanism, estetică comunală, poliție științifică, etc. — materii în plus.

Adecă, pe un Doctor în științe de stat, cu bacalaureat, îl oprești de a avansa, alături cu diplomatul școalei de notari, — care în Vechiul Regat, nu are la bază nici o clasă de liceu, iar Primpretorii în funcțiune sunt buni și cu 4 cl. primare!

Dacă cercetăm legea administrativă din 1908, vom vedea că, pentru a fi numit administrator de plasă (primpretor sau subprefect) să cere licența în drept și în științe de stat. Aceștia sunt socotiți ca administratori de plasă cl. I. Administratori de cl. II-a pot fi numiți, căpitanii și locotenenții, proveniți din armata activă — jandarmăriei — bine notați de șefii erarhiei, apoi mai pot fi numiți și medicii de circumscripție, după ce au servit statul 2 ani ca medic.

Legea de unificare adm. din 1925 și legea din 1929, au prevăzut pe licențiații în științele de stat, alături de licențiați în drept, în funcțiuni superioare.

Iată situația titraților în științe de stat, pentru ca prin legea administrativă, la art. 129 să-i oprească de a avansa la gr. de pretor, în timp ce prin aceeași lege, la art. 117, alin. 3, căpitanii pot fi numiți subprefecți.

Să sperăm dar că aceste sunt numai defecte de redacțiune ale legii, deoarece în partea a IV. a legii administrative, la art. 237-239 se spune că, un licențiat în drept nu va putea ocupa o funcțiune administrativă — dela notar și până la cea mai înaltă, până ce nu are pregătirea tehnică administrativă și profesională, care se face la Institutul Regal de științe administrative și științe de stat.

După aceste dispozițiuni ale legii, pregătirile tehnice și profesionale-administrative, ce se face la științele de stat, ar avea un caracter supra-universitar și prin urmare nu este logică dispozițiunea art. 129 din lege.

Sperăm că pe cale de regulament, se vor înlătura toate aceste defecte, iar magistratura a II-a, din ideal, se va transforma în realitate.

București, la 22 Maiu 1936.

VASILE V. DRĂGAN,

Diplomat al Școalei Sup. de Notari Universitari,
președintele Asociației Generale a Secretarilor de
plasă, din România.

PROFESIONALE

Asociația Generală a Notarilor Comunali din România a adresat Dlui Octavian Furlugeanu deputat de Caraș, următoarea scrisoare :

„Consiliul de Administrație al „Asociației Generale a Notarilor Comunali din România”, are deosebita cinste, de a Vă aduce la cunoștință, că în ședința sa din 8 Mai 1936, în unanimitate V'a proclamat **PREȘEDINTELE DE ONOARE**, în semn de omagiu și recunoștință, pentru munca desinteresată, depusă din pur idealism și afecțiune — pentru promovarea intereselor acestui corp — cu ocazia votării legii administrative și advocaților”. BUCUREȘTI, la 8 Maiu 1936. Președinte, ss. A. COMȘIA. Secretar general, ss. ROMUL ARON.

Încunoștințarea a fost predată împreună cu o tabacheră din aur, la 9 Maiu a. e. Dlui Furlugeanu în București, în semn de omagiu și recunoștință pentru munca desinteresată, depusă cu ocazia votării Legii administrative și advocaților, din partea unei delegațiuni a notarilor, care era compusă din următorii membri ai consiliului de administrație și cenזורi : GEORGE MILENCOVICI, președintele Asoc. Gen. a Notarilor Com., ANTON PANAIT, vicepreșe-

dintele Asoc. Gen. a Notarilor Com., ROMUL ARON, secretar general Asoc. Gen. a Notarilor Com., ISAC E. ISACU, redactorul revistei „Administrația Română”, IOAN HAJDEU, casier central, al Asoc. Gen. a Notarilor Com., ALEXANDRU COMȘIA, președintele filialei Jud. Sălaj, Dr. ALEXANDRU LIGHEZAN, președintele filialei Jud. Timiș-Torontal, ALEX. RAȚIU, președintele filialei Jud. Arad, NICOLAE BUNESCU, președintele filialei Jud. Sibiu, VALER MARIEȘAN, v. președintele filialei Jud. Ciuc.

Di deputat OCTAVIAN FURLUGEANU adânc mișcat de această atențiune a mulțumit „Asociației Generale a Notarilor Comunali din România” și a promis și pe mai departe concursul său sprijinind din tot sufletul și din întregă sa convingere cauza dreaptă a notarilor comunali din România.

Revista „Administrația Română” transmite distinsului președinte de onoare **Octavian Furlugeanu** urările de bine și bucuria tuturor notarilor din România. La mulți ani !

„A. R.”

Lucrările particulare a notarilor comunali din Ardeal și Bănat.

O chestiune ce a intrat din nou în discuția opiniei publice rurale este desigur „Redactarea actelor de notariat” sau cum spunem noi în Ardeal „Redactarea actelor sub semnătură privată necesare la transcrieri de drepturi de carte funduară”, prin faptul că din nou s'a cinstit prin modificarea legii avocaților din drepturile notarilor, trecându-se în competența avocaților și notarilor publici redactarea unor asemenea acte, respective s'a limitat competența notarilor comunali la acte de o valoare maximală de Lei 10.000.— pentru populația săracă dela țară. O chestiune în jurul căreia s'a făcut atâta discuție, din cauza intereselor profesionale ale avocaților pe de-o parte și între interesele populației dela țară și notari comunali de altă parte. Această problemă a fost de-a nu știu câtea oară, pusă în discuție corpurilor legiuitoare și în discuția publică și totuși nici prin legea modificatoare a legii avocaților, nu este lichidată, deoarece nu se discută problema prin prisma realităților ei pe considerațiuni de interese profesionale ale unei anumite categorii de profesiune, considerațiuni ce cad în fața dreptului țaranului român de-ași orândui chestiunile de atare natură în satul său, fără peregrinări la potracării din centrele orășanești, prin „Notari comunali” sfătuitoari lor firești din punct de vedere al educației cetățenești, și al asistenței extrajudiciare.

Pentru a răsturna dreptul țaranului în această privință, s'a făcut incriminarea „Corpului Notarilor Comunali” de incompetență, de incapacitate, de insuficiență pregătire juridică, etc. Nu se discută însă problema în lumina ei adevărată, în lumina necesităților social-economice, ci ne avântăm în logica juridică a lucrurilor, disconsiderând drepturi elementare cari au intrat în tradiția populației din această parte și cari, o să se vadă mai târziu, nu se mai poate desrădăcina din uzanța lor juridică, numai și numai ca să fim în logica juridică a problemei.

Intr'adevăr redactarea actelor de notariat este o chestiune de specialitate, dar cade în sfera actelor extraprocesuale și deci redactarea lor în Ardeal și Bănat nu era dată în competența exclusivă a avocaților și notarilor publici. Notarii comunali din această parte a țării, primeau în școlile de notari știința

necesară acestei practici juridice extraprocesuale, și ca atare erau și sunt și azi în măsură să redacteze aceste acte pentru locuitorii satelor. Argumente de felul ce urmează, că :

1. Nu se poate perpetua cultul incompetenței în materie de acte notariale, pentru că este un sector de specialitate și cade într-o profesiune precisă.

2. În tendința de unificare legislativă, nu se pot tolera și legifera norme de drept derogatorii pentru unele provincii.

3. Notarul comunal este un funcționar strict de ordin administrativ și nu se poate ocupa, respective nu e admisibil să se ocupe cu redactarea acestor fel de acte, având atribuții enorme de ordin adin.

4. Notarul comunal de altfel nu are pregătirea juridică necesară și interese considerabile pot fi compromise, prin actele juridice redactate de el.

5. Cum țaranul satelor merge pentru câte procese la oraș pentru a-i cere asistența avocatului, pentru ce nu ar putea merge și pentru redactarea acestor acte la avocați, etc. sunt de ordin pur teoretic, pentru a smulge din competența notarilor comunali aceste acte și-a le monopoliza pentru o altă categorie profesională.

Pe de altă parte se afirmă că aproape toate actele redactate de notari comunali sunt susceptibile de proces și că se cauzează populației mari cheltuieli din această incompetență.

Acest lucru, afirm cu toată tăria că nu e verosimil, din contră greșelile sunt eminente acolo unde nu se cumose și identifică cu exactitate imobilele ce face obiectul actului. Nu sunt rare cazurile, când din acest motiv actele sunt respinse de cartea funduară, sau chiar când nici proprietarul de fapt cu cel de carte funduară nu poate fi identificat și atunci se trimite tot la notar să încerce identificarea respectivă. În special când vorba fiind de desmembrări de imobile, de acte de partaj, nu îi este în putință avocatului să facă acest lucru, notarul o face la fața locului și astfel o face cu mai multă exactitate. Vedem de exemplu cum se împart succesiunile, dacă nu facem părților partajul acasă, ele se trec foarte simplu în părți egale neîmpărțite ceace egalează cu nimic, și se plătesc taxe de desbateri destul de considerabile.

Limitarea competenței făcută în redactarea de acte de notariat, prin ultima modificare a legii nu are nici o rațiune, cum a spus cineva, ori are drept Notarul comunal să redacteze acte, ori nu are drept. Dacă Notarul are capacitatea de a redacta până la 5.000 — ori 10.000 Lei atunci, le poate face până la orice valoare, dacă cel până la limita fixată este bine redactat, tot atât de bine poate fi redactat cel de 50.000 Lei sau 200.000 Lei și nu are rațiune această limitare a competenței. Dealtfel în actualele înprejurări această limită egalează cu incompetența, având în vedere valoarea actuală a imobilelor rurale.

Cum, adecă se poate monopoliza o competență de dragul unei tagme profesionale, ignorând dreptul masei țărănești. În materie extraprocésuală ar trebui, ca fiecare cetățean să aibă dreptul, dacă chiar el însuși are această știință să-și poate face actele necesare și numai cei cari neavând această cunoștință, să recurgă la serviciile altora, a acelor cari se pricep și care nu trebuie să fie neapărat avocat, dacă eu ca notar comunal îmi asum răspunderea actului făcut, însemnează că port toate consecințele erorilor ce ași fi făcut și aceasta este o garanție pentru săteanul care recurge la serviciile mele.

Va se zică normele de drept în Ardeal, nu pot fi generalizate? Adecă nu se poate legifera norma derogatorie din Ardeal pentru toată țara? Asta cred, că nici cel ce a spus nu-o crede. Înființați Cartea funduară, precizați forma actelor și dați în competența Notarului viitori, cel puțin, cari sunt și ei licențați în Vechiul Regat, redactarea lor și atunci am

generalizat această normă și ați făcut un serviciu incalculabil populației rurale din acea parte a țării. Iar în Ardeal și Bănat, nu în interesul Notarilor Comunali, cum s'a încercat să se afirme în mod atât de eronat de unii interesați, ci în interesul suprem al populației dela țară, să li-se lase deplina libertate, să-și redacteze fie la notar, avocat sau notar public, acolo unde crede că are mai multă încredere, aceste acte de înscrieri de drepturi de carte funduară. Lăsându-se această libertate, putem să stabilim încotro se îndreaptă țărănimia și putem constata cu ușurință voința lor, care trebuie să fie voința legiuitorilor și nici decât invers. „Vox populi, Vox dei”. Reprezentații națiunii vor trebui să asculte glasul poporului în aducerea legilor. Supuneți acea lege votului națiunii și veți primi acel „Veto” de care în mod prealabil sunteți convinși.

Corpul Notarilor din Ardeal, cari sunt și vor fi factori determinanți în viața administrativă, culturală, socială-economică și juridică chiar a satelor de aici, ca exponenți firești ai doleanțelor populației dela țară, au semnalat neajunsurile acestei modificări la timpul său, atragând atenția forurilor competente, pentru a preveni situația creată. Nu s'a dat atenția cuvenită și rău s'a făcut, pentru că reacțiunea se va produce dela sine în mod cu totul inevitabil.

Corpul Notarial nu va înceta lupta pentru reîntronarea dreptului poporului dela sate, de ași putea redacta actele de notariat în sat.

Ioan A. Bucur, notar.

Memoriul Asociației Generală a Secretarilor de Plasă, din România.

DOMNULE MINISTRU,

În numele Asociației Generale a Secretarilor de Plasă, din România, subsemnatul, Vasile V. Drăgan, președinte, am onoare a Vă aduce la cunoștință și ruga următoarele :

Încă la data de 19 Aprilie a. c., printr'un scurt raport am arătat Excelenței Voastre, mijloacele și metodele condamnabile prin cari fostul regim maghiar, prin guvernele din Budapesta, au isbutit să combată acțiunea naționalistă românească — în părțile transilvănene — și se desnaționalizeze o mare parte din elementul românesc.

Astfel, în toate părțile din regiunea Daco-României reîntegrate și în centrul României Mari, trăiesc astăzi un număr considerabil de români des-

naționalizați (secuii) cari, au uitat limba lor strămoșească și prin silnicie au fost nevoiți să treacă la confesiunea catolică, sau reformată.

Acest proces de desnaționalizare a românilor, pe pământul lor strămoșesc (fie pe cale de secuizare sau maghiarizare) este bine cunoscut, în majoritatea județelor, din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș și, spre rușinea noastră, în loc ca, odată cu unirea acestor provincii la țara mamă, să ia sfârșit, a continuat și continuă încă și după acel eveniment istoric, în cadrul României-Mari.

Nu putem înțelege aceasta slăbiciune și lipsă de prevedere a guvernelor de până acum, ca în loc să fie luat măsuri de corectare, pentru reîntegrarea și afirmarea românismului, sistematic nesocotit și batjocurit, se tolereze și astăzi, procesul desnaționaliză-

rii românilor, prin vechiul aparat administrativ-maghiar, care a continuat și încă continuă se practice vechile metode.

Intre multele greșeli ale oamenilor noștrii de stat, cu durere o înregistrăm și aceasta, care desigur că, dacă nu se vor lua măsuri energice și rapide, amar se va răzbuna asupra țării și a neamului nostru.

Oare nu e destul de dezastres faptul când, ziarele naționaliste ne arată cifre statistice alarmate și provocătoare, despre inferioritate și sfidarea elementului românesc, în toate ramurile de activitate: comerț, industrie, avocatură, medicină, farmacie, arhitectură, etc., dar să avem și azi același dezastru și în cel mai însemnat aparat al statului: **administrația**, care trebuie se știe și se cunoască toate secretele de stat, — avem și azi vechiul aparat administrativ, care a contrivuit în cea mai mare măsură, la influența secuizării și maghiarizării maselor românești.

Cine nu știe că, la prefecturile, preturile și primăriile comuale, (urbane și rurale) în părțile transilvănene, sunt în majoritate — proporțional cu numărul locuitorilor — elemente minoritare cari nu cunosc bine limba statului, ori, cunoscând-o chiar, ascund în ei sentimente anti-românești și la orice ocazie, își bat joc de idealurile, legile, obiceiurile, credințele, noastre românești?

Ne stă nouă bine oare ca aceștia să ne cunoască — înainta de ori ce bun român — toate secretele noastre de stat, când unii dintre ei, fie că sunt ostașii internaționalei a III-a (ungurii și jidani), fie că, alții fac pe hitleriștii, în plin progres (germanii) să-i mai tolerăm în funcțiune, în dauna elementului nostru românesc care cu 1-4 diplome în spate să le iasă orbita ochilor de mizerie, — aceasta și după ce tânării noștrii români, au nenorocit gospodăriile părinților lor, lăsându-i muritori de foame, pentru că ei și-au însușit pregătiri universitare, spre folosul neamului și al țării?

Dar dacă mai sunt acești minoritari în funcțiune, socotim că, ar fi criminal și pe deplin anti-național faptul când, pedesupra procentului uluitor de străini, în părțile transilvănene, se mai numesc și azi elemente minoritare.

Avem date precise că, unele prefecturi de județe, au propus Ministerului de Interne, ca pentru numiriile de 30% din totalul locurilor vacante, să se numească în funcțiuni de notari comunali și minoritari și chiar avem și cunoștința acestor persoane ce urmează să fie numite (se vor fi și numite) anume că, numai sentimente românești nu nutresc, căci și până acum au fost funcționari ai statului, dar nu le-a plăcut nici biserica și nici societatea românească.

Aceștia vor fi viitorii notari comunali, cari după 20 ani, dela unire, sunt chemați se . . . . . naționalizeze și se facă ca afirmarea românească se triumfe!

Ba, pe deasupra nici nu posed pregătirea necesară, adevăra licența, așa cum Excelența Voastră V'ați exprimat, cu orice ocazie că, o inovație esențială a legii administrative va fi: „pregătirea și tehnica administrativă, pentru funcționari”, în care scop, ați înființat cursurile de notari universitari.

E destul de dureros se constat că, colegii mei ai cursurilor de notari universitari nu pot primi aceasta funcțiune, din cauza minoritarilor, absolvenți ai școalelor de notari din Ardeal, despre cari diplome, Excelența Voastră Veți exprimat că, ar fi inferioare școalelor de notari din Vechiul Regat.

DOMNULE MINISTRU,

Cunoscându-Vă sentimentele curat românești, de cari, cu orice înprejurare ați dat dovadă, spre binele țării și a națiunii dominante, Vă rog să îmi permiteți ca să supun Excelenței Voastre, următoarea rugămintă:

1. Să nu se mai facă nici o numire de notari, secretari de plasă, primpretori și funcționari comunali (rurali și urbani), precum și la prefecturile de județe, dintre elemente minoritare.

2. Actualii funcționari ai statului, din părțile alipite, cari sunt dovediți că, nu servesc statul cu loialitate, să fie înlăturați.

Primiți, Vă rog, Domnule Ministru, asigurarea deosebitul nostru sentiment de recunoștință și devotament.

București, la 20 Maiu 1936.

Președinte,

Vasile V. Drăgan.

La impas!

Noua lege administrativă asigură principiul continuității, dar totodată intensifică un regim de centralism prin mărirea autorității puterii executive, menită a exercita un control accentuat asupra întregii activități și tuturor actelor ce emână din partea organelor administrațiilor locale județene sau comu-

nale. Pe de altă parte se ocupă de finanțele locale. Această lege promulgată, după ample studii ai celor mai eminenți doctrinari de drept administrativ și cu îndelungi debateri parlamentare, poate fi proclamată ca superioară, mai ales că aduce multe îmbunătățiri. Dar totuși în aplicarea ei întâlnește unele

greutăți. Nu s'a legiferat o oarecare libertate pentru comuni și județe de a dispune de lucrări de mică importanță, furnituri sau alte tranzacțiuni, până la un quantum stabilit, fără a se pretinde licitații publice cu imense formalități. Municipiul Chișinău a trebuit ca pentru procurarea unui revolver să țină licitație și să obțină aprobarea Ministerului, pentru care a necesitat îndeplinirea a o mulțime de forme. Acum se îngrijorează ca și pentru procurarea unui creion, va trebui să execute aceiași formalități. În viața comunelor rurale, administrația va avea de suferit și mai mult. Nu se găsește furnizori sau mai mulți concurenți de a licita. Comuna nu dispune de mijloace pentru a se aproviziona cu furnituri pe mai mult timp și ar urma deci să se ocupe mereu numai de licitație. Deasemeni lucrările și orice alte tranzacțiuni sunt de neînsemnată valoare. Rezultatul final va fi, ca organele administrative vor fi pasive și inactive sau vor săvârși abuzul încalcării legii cu sancțiuni de răspundere. Iată deci, neajunsuri care agravează vădit interesele sociale, paralizând activitatea administrației locale, supuse unei tutele exagerate și unor formalități inutile!

Concomitent, viața administrativă rurală este greu încercată și prin aceea că finanțele locale sunt neputincioase de a-i alimenta existența. Bugetele sunt fictive și deficitare. Deși echilibrate cu subvenții dela județ, acestea nu s'a plătit din aceiași motive, că județul nu a dispus de fonduri. Din această cauză majoritatea funcționarilor comunați sunt muritori de foame, neprimind salar pe câte un an, deși au un salar devizoriu. Existența majorității comunelor rurale s'au menținut prin cota fondului comunal. Ori, aceasta fiind achitată în ultimul timp în bonuri de impozit și titluri tranșa B. Cele mai sărace comune au încasat din acestea până la o valoare de 100.000 lei. Așa dar, urmează să dispară o mulțime de comuni, alipindu-se de altele. Dacă se plătea minimum 50% din drepturi în numerar, viața lor era salvată. În ceace privește organizarea aparatului de Stat, aplicarea legii pe teren și aci întâmpină lacune și nu este adecvată stărei de fapt, cercetând prim prisma realității fiecare funcțiune, vom constata adevărul astfel:

Subprefectul se recrutează dintre Pretori titrați inamovibili, iar actualii Directori de Prefectură pot deveni Subprefecți, dacă au gradul de căpitan. Dintre Pretori nici unul nu este inamovibil, căci aceasta se declară, după 5 ani serviți, de o comisiune specială. Afară de aceasta majoritatea Pretorilor sunt netitrați și exercită această calitate cu delegație, în realitate

fiind notari sau șefi de biurou. Deasemeni este redus procentul celor cu gradul de căpitan.

Pretorul se recrutează dintre notari și secretari de plasă, având stagiul de 3 ani în serviciu, îndeplinind condițiunile art. 129. Iar art. 129 cere, ca pentru a fi numit notar comunal, candidatul trebuie să fie licențiat în drept sau academia comercială, secția administrativă cu cursurile speciale de notari de pe lângă Ministerul de Interne. Așa dar cei 200 licențiați care au făcut cursurile speciale, nu au drept — neavând stagiul legal. Iar actualii notari sau secretari de plasă titrați nu au cursurile speciale, cu toate că ar avea stagiul legal. Deci, dacă s'ar aplica legea ad-literam, toți aceștia nu au drept de a fi înaintați Pretori. Deasemeni licențiații în drept sau academia comercială, secția administrativă, nu au drept să fie numiți direct în funcțiunea de Pretor. Pretorii netitrați aflați în funcțiune se mențin, iar celor diplomați în științe administrative se pune restricție la finele art. 129, cu toate că art. 126, celor care îndeplinesc aceasta condițiune le consacră dreptul la inamovibilitate, totodată cerându-se ca pregătire profesională de specialitate absolvirea cursurilor Institutului de Științe Administrative. Este o nedreptate a se pune asemenea restricții, mai cu seama pentru cei diplomați care au vechime de 10—15 ani. Face să se creadă că aceasta aplicație privește numai pe cei noi numiți după cum tratează textul articolului.

Secretarii de plasă se recrutează dintre actualii titrați, și cei care îndeplinesc disp. art. 129. Majoritatea Secretarilor de plasă în funcțiune sunt netitrați și urmează să fie înlocuiți conform art. 128, care este categoric. Aceasta constituie iarăși o nedreptate, atunci când Pretori în funcțiune se mențin, și ar urma ca superiorul să fie inferior în studii subalternului.

Notarul se recrutează pe viitor conform art. 129 din lege, și are un complex de atribuțiuni. Corpul notarial speră, că încadrarea se va face în modul cel mai echitabil, că comunele vor fi subvenționate, spre a nu fi desființate, rămânând notari fără post, atunci când adaogă și subnotarii actuali, care îndeplinesc condițiunile legii și urmează să fie încadrați.

Se cere cu insistență, ca regulamentul legii administrative s'a desvolte pe larg textul legii și să completeze neajunsurile, pentru a se pune în aplicare fără inconveniente.

VLAD MATIȘEF,

Președintele Asociației Notarilor — Cahul.

Politica murdară.

Azi administrația este încătușată de o politică rău înțeleasă, iar democratismul demagogic ne-a dus la tristul rezultat, că viața administrativă a țării nu mai este condusă de organele competente, de organele firești, ci de lăaturalnice și vatamătoare influențe.

Azi înalți demnitari dețin situații de formă, fără posibilitate de a decide dacă nu consultă, dacă nu i-au avizul unor oarecare... elemente înscrise în partidul aflat la putere, elemente străine de munca adevărată, care împiedică elemente valoroase din administrație de a decide senin, nesufocăte, și de a lua, din proprie inițiativă dispozițiuni folositoare populațiunei dela țară.

Azi tari și mari sunt nu numai șefii politici de sectoare, dar chiar și ultimul agent politic, de care trebuie să ții seamă, dacă nu vrei să ai neplăceri.

Nu te arăți față de ei afabil, nu-i primești cu dorsalități la rigoare și cu expresiuni de politețe slugarnică, nu le iei avizul pentru toate fleacurile, ai avut nenorocirea să le displaci pentru un gest simțit, i-ai contrariat cu te miri ce, atunci o persecuție nemeritată îți amărește, până la cea mai cumplită desnădejde, viața ta de funcționar cinstit.

Ce e mai trist însă, este că aceste elemente îți interzic chiar raporturile sociale cu cetățenii de altă culoare politică.

Oare în țară noastră politică trebuie să însemne ură, vrajmășie, distrugerea adversarilor și asuprirea funcționarului public ?

Oare astfel de mentalitate, certată cu bunul simț și cu dreptatea, poate asigura unui funcționar cinstit, hamal sincer al legilor și rob al unei munci înțelese, nu a muncii de ploșniță parazită, o prielnică atmosferă, care pe lângă oxigenul vieții, să-i dea imboldul de a munci continuu pentru binele obște ?

Nu, nu, la infinit nu !

Și în legătura cu niște condamnabile practice, politice, care documentează cu prisosniță titlul articolului nostru „Politica murdară”, nu am decât să amintesc de cazuri când fiind aduși la oțaltă, ca în-

vinuți și elemente obraznice, protejate de politică și funcționari, aceștia din urma fiind numai victimele unor înscenări, care credeți că a fost rezultatul ?

În loc să se facă anchete oficiale, la lumina zilei, neinfluențate decât numai de adevăr și de dreptate, s'au constituit comisii de arbitraj, în cari funcționarii nu aveau apărători și rezultatul a fost că tot funcționarii, hoții de păgubași, au eșit vinovați, iar vinovații adevărați au eșit basma curată.

S'a mistificat adevărul, s'a intervertit ordinea naturală a dreptății.

Noi înțelegem că factorii politici să nu se mai amestice în atribuțiunile funcționarilor; noi înțelegem că atât timp cât facem dovadă că suntem la muncă și la datorie, să fim respectați și lăsați în pace, iar superiorii noștri firești, să fie funcționarii administrativi mai mari în grad, numai de care să depindem, numai de care să fim apreciați, iar nu de ierarhizările stabilite de politică.

Primarul unei comune chiar, deși este un element politic, este cel dintâi chemat să sară și să apere pe notar, pentru că notarul, care conduce întreaga activitate birocratică administrativă, este cel care, în mod desinteresat, ușurează pe primar în exercitarea multor atribuțiuni.

Domnii Pretori, adevărați șefi administrativi ai plășilor, ne cunosc în deajuns activitatea, suferințele și nevoile, dar de multe ori și aceste valoroase elemente de îndrumare și control au de suferit din partea multor ploșnițe cu chip de om.

Să fim dar lăsați în pace să ne facem datoria, iar de acum încolo să înceteze imixțiunile păgubitoare administrației.

Așa înțelegem noi să fie politica, pentru că urmându-se numai așa, funcționarii publici, cinstiți și muncitori, vor scăpa de persecuții nemeritate, iar întreaga viață administrativă, desfășurându-se într'un cadru ferit de obsesiuni vătămătoare, va putea realiza, pentru binele țării, rezultate fericite.

VLAD MATIȘEF,

Președintele Asociației Notarilor — Cahul.

Publicațiuni Oficiale.

**DOMNULE PREȘEDINTE,
DOMNULE COLEG,**

Am onoare a Vă aduce la cunoștință, că din lipsă de mijloace materiale, ne mai putând face față cheltuielilor de deplasare pentru apărarea și satisfacerea doleanțelor corpului nostru, precum și din cauze sanitare, am fost nevoit a demisiona din Președinția Asociației generale a Notarilor Comunali din România și a ceda locul altuia.

Toate strigătele mele de alarmă ca colegii să-și facă datoria, au rămas fără rezultat și astfel nevoind a sta impasibil atunci când să recere o deosebită vigilență și deplăsări informative pentru a fi la curent cu ce să pregătește, pentru a nu periclita interesele tagmei, am fost nevoit a-mă depărta.

Țin să mulțumesc pe aceasta cale tuturor Domnilor Președinți de Filiale, Consilieri și Colegi, cari m'au înțeles și sprijinit dându-mi prețiosul lor concurs în tot timpul conducerii.

Consiliul de Administrație în ședința din 9 Mai a. c. ținută la București a ales de președinte pe **DI GHEORGHE MILENCOVICIU**, notar în **Bocșa-Montană, județul Caraș**, căruia Vă rog a Vă adresa pentru viitor în toate cauzele.

Jibou, județul Sălaj, la 18 Maiu 1936.

Cu dragoste colegială :

ALEXANDRU COMȘIA
notar în Jibou-Sălaj,

fost președinte al Asociației generale a Notarilor comunali din România.

**Prezidiul Asoc. Generale a Notarilor Comunali
din România.**

No. 1/1936.

IMPORTANT.

**Tuturor Domnilor Președinți de Filiale,
Tuturor Domnilor Notari din Țară,
La Reședință.**

Aducem la cunoștință, că a apărut „Repertoriu la Monitorul Oficial supliment, pentru timpul dela 1 Iulie 1934, la 1 Februarie 1936”, a Domnului Dimitrie Ieșan, director în Ministerul de Interne.

Necesitatea și utilitatea acestei lucrări într'un birou notarial este cunoscută, precum bine este cunoscută și personalitatea autorului lucrării.

Lucrarea este continuarea repertoriului anterior al Domnului Dimitrie Ieșan, făcut pe timpul dela 1862-1934, indispensabil pentru birourile notariale.

Recomandăm călduros colegilor de a comanda această prețioasă lucrare pe seama notariatelor lor, al cărui preț modest este de Lei 90.—

Comanda se poate face direct dela autor.

Bocșa Montană, la 14 Maiu 1936.

Președinte : Secretar General :
Gh. Milencovici, m. p. **R. Aron, m. p.**

**Prezidiul Asoc. Generale a Notarilor Comunali
din România.**

No. 7/1936.

PUBLICAȚIUNE.

Se aduce la cunoștința tuturor, că sigilul Asociației Generale, cu inscripția „Asociația Generală a Notarilor Comunali din România, Persoană Juridică” s'a pierdut la data de 11 Maiu 1936, în București.

Se consideră ca anulat în mâna ori cui s'ar găsi.

Bocșa Montană, la 14 Maiu 1936.

Președinte : Secretar General :
Gh. Milencovici, m. p. **R. Aron, m. p.**

**Prezidiul Asoc. Generale a Notarilor Comunali
din România.**

No. 8/1936.

PUBLICAȚIUNE.

Pentru a cunoaște exact situația datoriilor Asociația Generale, somăm pe toți acei, cari au vre'o pretensiune, față de Asociația Generală a Notarilor Comunali din România, ca aceștia să o anunțe în termen de 30 zile, dela data apariției prezentei în Revista Administrația Română.

Pretensiunile față de revistă, se vor anunța la casieria revistei, Dl Remus Ania, notar Fratelia, județul Timiș.

Pretensiunile față de Asociație, la casierul general, Dl Ioan Haidu, notar Cociuba Mare, p. Tinca, județul Bihor.

Orice pretensiune neanunțată, în termenul și locul indicat, nu se va mai lua în considerare.

Președinte : Secretar General :
Gh. Milencovici, m. p. **R. Aron, m. p.**

**Prezidiul Asoc. Generale a Notarilor Comunali
din România.**

No: 20/1936.

**Tuturor Domnilor Președinți ai Filialelor,
La Reședință.**

În toate cazurile, când veți ține adunarea generală, Congresul Filialei, ori ședința consiliului de administrație, Vă rugăm să binevoșiți a-ne trimite și nouă un convocator, pentru luare la cunoștință, ca astfel prezidiul, să aibe posibilitatea,

de a participa la adunările, la cari credem de cuviință.

Dacă o filială, va cere cu insistență, ca Prezidiul să participe la întrunire, această filială va trebui să suporte spesele de deplasare reprezentantului delegat al nostru, așa cum sunt stabilite de adunarea generală, ținută în București la 22 Maiu 1934.

Bocșa Montană, la 6 Iunie 1936.

Președinte :
GH. MILENCOVICI.

Jurisprudență.

Drept Administrativ.

27. LEGEA TIMBRULUI. NETIMBRAREA CERERII INTRODUCTIVE LA INSTANȚĂ. COMPLECTAREA ÎN APEL. CONDIȚIUNI.

Din articolul 42 legea timbrului rezultă că netimbrarea cereri se va putea învoca în orice stare a pricinii, justificându-se plata taxelor de timbru la primul termen de înfățișare, cu posibilitatea de a se acorda nou termen și cu plata amenzii, contrariu cererea se va anula.

Așa fiind reese că relevându-se netimbrarea pentru prima oară în apel, această lipsă poate fi completată chiar înaintea instanței de apel, cu procedura indicată mai sus. (Inalta Curte de Casație, s. I-a, Deciziunea No. 1236 din 23 Noemvrie 1934. Președenția Dlui Eugen Bănescu, consilier).

NOTA. — Speța de mai sus tratează asupra cazului când o acțiune nu fusese timbrată legal la prima instanță, iar ulterior prin efectul devolutiv al apelului se remarcase această omisiune de a doua instanță de judecată, care a dispus respingerea apelului, nepermițând complectarea timbrului cu aceea ocazia.

Inalta Curte de Casație admînd recursul apelantului, căruia i-se respinsese apelul, a considerat că rău s'a făcut interpretarea textelor din legea timbrului în cauză de Curtea de Apel, violând instanța de fond prin aceasta art. 42 leg. timbrului.

Într'adevăr conform art. 42 citat, respectiv art. 57 al legii accelerării judecăților, se permite textual remedierea omisiunii în orice stadiu al procesului opoziție, apel sau recurs, atunci când a fost observată, urmînd ca la acest prim termen să se complecteze timbrul necesar și chiar putînd a se acorda

termen, cu obligațiunea însă de a plăti și amenda egală cu îndoitul taxelor, căci nu se poate priva cu motive de ordine fiscală partea de beneficiul instanței acordată de lege, singura sancțiune fiind a plății taxei cu amenda și numai în caz contrariu rămînd a se recurge la anularea (Cas. I. Dec. 990 din 6 Oct. 1922 în Jurisprudența Generală 16/25 speța 914; Idem. Cas. S. I. Nr. 244 din 18 Febr. 1924 în Jurisprudența Generală Nr. 27 din 1924 speța 1585; Idem. Cas. I. Dec. 1070 din 6 Mai 1929 în Jurisprudența Generală speța 1357) Idem. Cas. II. Dec. 6707 din 1931; Curtea de Apel Constanța Jurnal 2253/1934, citat în Leg. Nr. 42 din 14 Ian. 1936; Jurisprudența Curților de Apel 33/1935 speța 191).

S'a decis chiar mai mult și bazat pe acelaș principiu de mai sus în cazul când opoziția se anulare de Judecătoria pentru netimbrate, că poate fi totuși timbrată în apel la Tribunalul (Cas. I. Dec. 208/1908 în Curierul Judic. Nr. 60/1908), tot astfel s'a hotărât și cu opozițiile făcute asupra apelurilor anulate de Tribunal ca netimbrate (Cas. I. Dec. 1517 din 28 Noemvrie 1933 în Jurisprud. Gen. Nr. 25/1934 speța 794; Cas. I. Dec. 1138 din 22 Sept. 1933 în Pandectele Rom. Nr. 1934 partea III-a, pag. 32; I. Dec. 314 din 19 Febr. 1933 Pandect. Rom. 10/1935 partea III-a pag. 226; Cas. I. Jurisprudența Gen. 11/1934 pag. 350; Jurisprudența Gen. 5/1935 speța 154).

Au fost totuși unele Tribunale și mai înainte chiar Inalta Curte de Casație câteodată, cari au dat o soluțiune contrarie celei expuse până acum, hotărînd respingerea opoziției făcute asupra apelului anulat ca netimbrat, pe motiv că odată ce s'a constatat nevalabilitatea apelului, el este nul și inexistent.

nemai putându-i-se da astfel ființă (Cas. III. Dec. Nr. 437/1913 Jurisprud. Rom. 1913 la pag. 94; Tribunalul Constanța s. I. sent. 321/1934 în Jurisprudența Gen. 25/1934 speța 795 Trib. Jilomița Sent. 403/1933 Jurisprud. Gen. 1933 speța 1160; Trib. Ilfov Sent. 2214/1933 în Jurisprud. Gen. 1933 speța 1160; Trib. Ilfov Sent. 2214/1933 în Jurisprud. Gen. 1934/110).

Ulterior Jurisprudența s'a fixat în sensul că în cazul când acțiunea a fost anulată pentru netimbrarea ei de prima instanță, se poate complecta timbrul legal în instanța de apel și în condițiile legii la prima zi de înfățișare a apelului, căci aceasta este considerat de art. 42 citat ca al doilea termen, după care nu se mai poate făgădui altul (Corneliu Botez leg. timbrului nota 3, sub articolul 42 la pag. 363 și 374; Idem. Jurisprud. Gen. Nr. 15 din 1935 speța 485. Cas. I. Dec. 304/1932; Cas. III. Dec. 1192 din 1931 în Jurisprud. Română Nr. 1-2/1932).

Este de observat că mai înainte se decisese în sens contrariu, anume respingându-se apelul făcut contra acțiunii anulate ca netimbrate (Cas. I. Dec. Nr. 1070/1929; Cas. I. Dec. Nr. 967/1930; Cas. I. Dec. Nr. 1146/1930).

Susținem că controversele de mai sus numai pot avea loc în mare parte actualmente sub imperiul legii publicate în Mon. Oficial Nr. 246 din 20 Oct. 1932 pentru adăugirea unui nou alineat la art. 57 al legii accelerării judecăților din 1929 și care în art. I al. II. dispune textual „în cazul când netimbrarea cererei sau a actului de procedură ori de plata impozitului proporțional n'a fost relevată la termen, fie din oficiu, fie din una din părți, ea se va putea invoca în orice stadiu a procesului cu observarea aceluiași norme de mai sus”.

Prin aceasta s'au atenuat într'o largă măsură rigorile din vechiul articol 57 al legii accelerării judecăților.

Când însă acțiunea n'a fost timbrată la prima instanță, deși omisiunea fiind observată s'a făcut atent cel în drept și care totuși nu s'a conformat recomandățiunii în acest scop, desigur că în aceste condițiuni nulitatea a operat în mod definitiv și astfel nu se mai poate remedia în apel lipsa timbrării dela prima instanță, căci acțiunea este nulă încă din momentul neafirmărei la obligațiunea impusă pentru timbrare și aceasta este norma la care se face aluzie în alin. II. al. art. 1 din legea publicată în Monitorul Oficial Nr. 246 din 1932, regulă care conform art. 2 urmează a se aplica și proceselor în curs, la care n'a intervenit o hotărâre definitivă până la aparițiunea ei.

În legătură cu dispozițiunea urmată în jurul art. 42 leg. timbrului, suntem de părere că excepțiunea referitoare la netimbrate primează asupra tuturor celorlalte excepțiuni ce s'ar putea ridica, în afară de

viciile formale de procedură ca rea constituire a instanței, fapt ce reese din examinarea art. 35 coroborat cu art. 42 al legii timbrului și care în principiu opresc a se da curs cererilor netimbrate legal.

Alexandru St. Constantinescu,
Jude-Consilier.

28. CEREREA DE A SE ÎNSCRIE O SUMĂ ÎNTR'UN BUGET EXPIRAT ESTE FĂRĂ INTERES.

ÎN FAPT : I. P. inginer agronom, șeful serviciului economic în administrația județului L. cu petițiunea înregistrată sub Nr. 210 din 15 Ianuarie 1934, face apel în contra deciziei Ministerului de Interne cu Nr. 5419 din 31 Martie 1933, referitoare la aprobarea bugetului județului L. pe anul 1933/1934, cerând să i-se înscrie în buget drept salariu suma de lei 8.300 lunar în loc de lei 6150 cum s'a trecut în buget.

ÎN DREPT : Având în vedere că interesul, ce potrivit art. 47, alin. 2 din legea Comitetelor de Revizuire, reclamantul trebuie să justifice în fața acestor instanțe de jurisdicție administrativă, se cere a fie direct, născut și actual.

Că, în speță, apelul tinde la înscrierea în bugetul județului L. pe anul financiar 1933/1934, a diferenței de salariu cuvenită apelantului.

Considerând că deși interesul apelantului este direct și născut, totuși întrucât exercițiul bugetar 1933/1934 a expirat la data de 1 Aprilie 1934, acest interes a încetat de a fi actual, astfel cum cere textul mai sus arătat.

Că, în lipsa oricărei din condițiile puse de art. 47, alin. 21, din legea Comitetelor, apelul este fără interes și, în consecință urmează a fi respins ca atare.

(Comitetul Central de Revizuire s. I-a, Dec. No. 203 din 5 Martie 1936. Președinția Dlui G. Georgescu-Vâlcea, primpreședinte, raportor: Dl. A. Păcurariu, referent).

29. FAPTUL CĂ UN FUNCȚIONAR A FOST NUMIT DE UN ORGAN INCOMPETENT, NU JUSTIFICĂ ÎNDEPĂRTALA LUI TOT DE UN ORGAN INCOMPETENT.

(Comitetul Central de Revizuire, Secția I., Deciziunea No. 162 din 20 Febr. 1936. Dată sub președinția Dlui Prim-Preș. C. Gheorgescu-Vâlcea în apelul făcut de Prim. or. Sinaia în contra deciziei No. 377 din 29 Nov. 1935 a Comit. local de reviz. București, S. I.)

„Având în vedere că legalitatea actului de lăsare în disponibilitate, din punctul de vedere al organului competent a o hotărâ, este cu desăvârșire independentă de a actului de numire.”

„Că, într'adevăr, dacă, dupăcum bine constată prima instanță, lăsarea în disponibilitate nu putea fi hotărâită, potrivit art. 139 din legea pentru org. admi-

nistrației locale decât de delegațiunea consiliului, este complet irelevant dacă numirea intimatului a fost legală sau nu, întrucât este de principiu că violarea legii nu poate constitui un precedent ce să justifice o nouă ilegalitate.”

„Că, așadar, oricum ar fi fost numit intimatul Gh. Clinciu, președintele comisiei int. nu putea să-l lase în disponibilitate.”

„Că, în asemenea condițiuni este în afară de orice discuțiune că intimatul fiind vătămat printr'un act ilegal — acela al lăsării sale în disponibilitate — avea calitatea de a se adresa Comitetului local de reviz., în conformitate cu disp. art. 44 din legea Comitetelor.”

„Că, astfel fiind, acest motiv este nefondat ci urmează a fi respins ca atare.”

30. Faptul că ulterior deciziei de lăsare în disponibilitate a unui funcționar de către un organ al administrației locale, Ministerul de Interne îl pune și în disponibilitate sau îi anulează numirea, nu ridică funcționarului interesul legal pt. a cere anularea deciziei, dată de organul administrației locale.

(Comitetul central, S. I., Deciz. No. 162 din 20 Febr. 1936, dată sub președ. Dluj Prim-Președ. C. Georgescu-Vâlcea).

„Avâng în vedere că aceea de Comitetele de revizuire, potrivit normelor de competență ce le guvernează, sunt chemate a examina, este exclusiv legalitatea actului juridic, emanat dela administrația locală, iar nu a actului administrativ, dat de Ministerul de Interne ca organ al puterii centrale, supus cenzurii instanței de contencios administrativ, în conformitate cu legea din 1925.”

„Că, în asemenea împrejurări, acest Comitet central urmează a înlătura complet din discuție decizia Ministerului de Interne”.

31. INTERES DIRECT. Art. 47, alin. 2 din legea Comitetelor de Revizuire.

ÎN FAPT: Comisia Interimară a orașului Făgăraș, prin încheierea Nr. 931 din 5 Martie 1935 a aprobat planul, devizul și caetul de sarcini pentru construirea unui chioșc de distribuirea benzinei în Piața Unirii, fixând termen de licitație la 15 Aprilie 1935.

În contra acestei încheeri, Ioan Grecu și alții fac acțiune în anulare la Comitetul Local de Revizuire Cluj, care, prin deciziunea Nr. 620 din 28 Mai 1935 a S. I-a, o respins ca introdusă de persoane fără calitate, motivând că reclamanții nu sunt nici organe de control ale administrației comunale, nici particulari vătămați, ci simpli cetățeni, cari se erijează în apărători ai interesului obșteșc.

Examinând din oficiu încheierea comisiei interimare, Comitetul Local constată, că a fost dată cu paza legilor.

În contra acestui deciziuni, prin petiția înreg. la Nr. 2267/1935, Ioan Grecu și alții fac, în termen, apelul de față, susținând că :

1. Legea oprește înființarea de depozite de benzină în piețe frecventate.

2. Interesul direct și personal pentru a ataca încheierea comisiei interimare rezultă din faptul că apelanții locuiesc în Piața Unirii, având sănătatea amenințată de depozitul înființat.

Pentru aceste motive precum și pentru cele învocate în acțiunea în anulare, apelanții cer a se admite apelul și a se anula încheierea comisiei interimare a orașului Făgăraș prin care a hotărât să se înființeze depozitul de benzină.

ÎN DREPT: Având în vedere că, înainte de a se proceda la examinarea fondului, urmează a se vedea dacă bine sau rău, prima instanță a respins acțiunea în anulare, introdusă de apelanții de astăzi, ea fiind făcută de persoane fără calitate.

Că, potrivit disp. art. 47, alin. 2 din legea Comitetelor de Revizuire, nulitatea de drept se poate învoca de organele de control administrativ sau de partea, care justifică un interes direct, născut și actual.

Că, în speță, apelanții susțin că au interesul, cerut de textul citat, prin faptul că locuiesc în Piața Unirii, unde urmează a se instala depozitul de benzină și care le-ar amenința sănătatea.

Considerând că, legiuitorul cerând în mod categoric ca interesul reclamantului să fie direct, înțelege prin aceasta să înlătore dela exercițiul acțiunii în anulare pe toți acei al căror interes nu este decât indirect.

Că, în speță, faptul de a locui într'o piață unde este proiectată înființarea unui depozit de benzină, nu poate justifica de cât un interes indirect din partea locuitorilor respectivi:

Că, într'adevăr, pentru a fi direct, interesul ar trebui să rezulte din situațiunea ce se crează unui anumit locuitor prin așezarea depozitului în raport cu imobilul acestuia sau în raport cu exercițiul activității (comerciale, profesionale, etc.) a acestuia.

Că, în consecință, bine a judecat prima instanță, când, prin deciziunea apelată, a constatat că reclamanții nu au interesul cerut de lege.

Că, astfel fiind și fără a se ma examina fondul cauzei, apelul de față este neîntemeiat și urmează a fi respins ca atare.

(Comitetul Central de Revizuire s. I,a, Deciziunea No. 84 din 6 Februarie 1936. Președinția Dlui G. Gheorgescu-Vâlcea, Prim.președinte; Raportor : A. Păcurariu, referent).

32. Comitetele de revizuire, ca instanțe de contencios de legalitate, nu au căderea să examineze oportunitatea sau echitatea actelor administrative,

supuse censurii lor.

ÎN FAPT: Prefectura jud. S. prin decizia Nr. 14621 din 3 Decembrie 1934 a pedepsit pe T. B., șef de biou, cu mustrarea și pierderea salariului pe 15 zile.

Numitul face, în contra acestei hotărâri, acțiune în anulare la Comitetul Local de Revizuire Cluj, care, prin deciziunea Nr. 94 din 21 Ianuarie 1935 a S. II-a, o admite în parte în sensul că reduce pedeapsa, aplicată reclamantului la mustrare și pierderea salariului pe 5 zile, motivând că, față de vina funcționarului, pedeapsa aplicată de Prefect este prea gravă.

În contra acestei decizii, prin adresa înreg. la Nr. 2751/935, Prefectura județului S. face apelul de față;

ÎN DREPT: Având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 47 din legea Comitetelor de Revizuire, sunt nule de drept actele organelor a administrațiilor locale, cari sunt contrarii legilor și regulamentelor în vigoare, precum și cele cari sunt contrarii ordinii publice și siguranței Statului, iar, potrivit art. 48 din aceeași lege, sunt anulabile în total sau în parte actele administrațiilor locale, făcute cu călcarea sau omisiunea formelor, prevăzute de legi și regulamente.

Considerând că din textele citate, cari stabilesc competența materială a Comitetelor de revizuire, rezultă caracterul lor de Contencios de legalitate, cu care le-a investit legiuitorul.

Că, într'adevăr, aceea ce aceste instanțe de jurisdicție administrativă sunt menite a cerceta, este exclusiv legalitatea întrinecă și formală a actului administrativ, supus censurii lor, ele neputând aprecia nici oportunitatea, nici echitatea unui asemenea act.

Că, însă în speță, Comitetul Local a admis în parte acțiunea reclamantului și i-a redus pedeapsa pe simpla apreciere că este prea gravă față de fapta, de care se făcuse vinovat.

Că, față de cele arătate mai sus, prima instanță și-a depășit astfel competența de contencios de legalitate și s'a substituit organului administrației locale, chemat de lege a aplica funcționarilor județeni pedepsele disciplinare.

Că, astfel fiind, apelul de față este întemeiat și urmează a fi admis ca atare.

(Comitetul Central de Revizuire s. I-a. Deciziunea No. 49 din 23 Ianuarie 1936. Președinția Dlui G. Georgescu-Văleea, Prim-președinte; Raportor: A. Păcurariu, referent.)

33. RESPONZABILITATEA PRIMARILOR ȘI MEMBRILOR DELEGAȚIUNILOR PENTRU QUASI-DELICTE DIN CARI REZULTA PAGUBE PENTRU COMUNE. COMPETENTE.

Art. 195 din legea contabilității publice se ocupă de funcționarii însărcinați direct și special cu supra-

veghearea și controlul mânuitorilor de bani publici, ceea ce nu-i cazul cu primarii și membrii delegațiilor permanente. Responsabilitatea lor se stabilește conform art. 508 și 509 din legea l. o. a. l. pentru quasi-delicte imputabile lor și din care ar rezulta o pagubă pentru comună în care caz aceștia urmează să fie acționați de tribunalul locului, conform regulilor de proc. civ.

Considerând că motivul este întemeiat căci, nici în ce privește garanția nici cu privire la lipsa de măsuri pentru paza casei și descoperirea furtului textul menționat — art. 195 Legea Contabilității Publice — nu este aplicabil, deoarece acest text se ocupă de funcționarii însărcinați direct și special cu supraveghearea și controlul mânuitorilor de bani publici, ceea ce nu e cazul Primarului și a membrilor delegațiunii.

Că, chiar în ipoteza că aceștia au o asemenea însărcinare, textul ar fi aplicabil când e vorba de deficiente cari ar proveni din cauza lipsei de verificare și control, ceea ce nu este cazul în speță, fiind vorba de o pierdere provenită din furt cu efracție, comis noaptea de autori necunoscuți care nu poate fi pus în legătură cu lipsa de verificare și control.

Că, pentru a se stabili responsabilitatea lor aplicabil, ar fi în acest din urmă caz art. 508 și 509 din legea adm. locale pentru quasi-delicte imputabile primarului sau membrilor delegației în cursul administrației lor dacă a rezultat o pagubă pentru comună. În acest caz, în sensul art. 509 al legii pentru administrația locală urma să se recurgă la Tribunal, potrivit regulilor de procedură civilă.

Că, astfel fiind și în speță Curtea de Conturi aplicând totuși dispozițiunile art. 195 legea contabilității publice a făcut o rea aplicare a legii, comițând și un exces de putere.

Că dar, motivul II de casare fiind întemeiat, recursul câtă a se admite și dosarul urmează a se trimite Curții de Conturi spre o nouă judecare — fără a se mai discuta motivul I de casare ce devine fără interes.

(Cas. III. Dec. 1561 din 7 Oct. 1935. Dos No. 2644/1934. Președinția Dlui Consilier C. Crăciunescu).

34. ELECTORALE. CANDIDATURA. Atestarea identității propunătorilor pentru candidatură se poate face și de primarul comunal împreună cu secretarul comunei sau notarul, iar nu numai direct în fața judecătorului (art. 390 din legea administrației locale din 1929; art. 45 din legea electorală).

Având în vedere că prin motivul de casare recurenții se plâng de violarea art. 390 al VI legea pentru administrația locală și art. 45, aliniatul 4 din legea electorală, exces de putere, prin aceea că atestarea identității propunătorilor pentru candidatură se poate face și de primarul comunal împreună cu sec-

retarul comunei sau notarul iar nu numai direct în fața judecătorului cum greșit decide Comitetul:

Considerând că potrivit art. 390 al. VI din legea pentru organizarea administrației locale, alegătorii propunători se vor prezenta în persoană sau prin mandatar înaintea judecătorului de ocol iar identitatea propunătorilor poate fi atestată de către primarul și secretarul comunei, de către un avocat sau de doi martori cunoscuți personal de magistrat ori prin orice alt mijloace de drept comun.

Că potrivit art. 45 al. I. din legea electorală care constituie dreptul comun în această materie, notarul singur poate legaliza semnăturile propunătorilor, ceace implică evident și dreptul de a atesta identitatea persoanelor cunoscute personal de el:

Că din moment ce prin al. VI. al art. 390 din legea pentru administrația locală se spune că alegătorii propunători se pot prezenta și prin mandatar în fața judecătorului, înseamnă că prezentarea numărului legal de propunători se face în fața autorității comunale, primar și secretar comunal sau primar și notar, cari au dreptul în virtutea sus arătatelor texte de lege să le ateste identitatea, urmând ca voința acestor propunători să fie înfățișată prin mandatar judecătorului de Ocol;

Că judecând și hotărând altfel Comitetul de revizuire a pronunțat o deciziune casabilă;

Iar în fond întrucât din actele dela dosar se constată că numărul legal de propunători s'a prezentat înaintea primarului și notarului comunal cari le-au atestat identitatea și legalizat semnăturile, propunerea de candidatură s'a făcut conform cu prevederile menționatele texte de lege astfel că contestațiunea introdusă de Ion Theis și alții este nefondată și urmează a fi respinsă.

(Cas. III. Dec. 1857 din 15 Noemvrie 1935; Dos. 1179/935; Președinția Dlui D. G. Lupu).

Drept Civil.

35. ARDEAL. Testament. Este valabil chiar dacă fi lipsese data trecută înaintea semnăturii testatorului, dar având data înaintea semnăturii martorilor și la finele clauzei testamentare.

În general ori ce act scris, după ce se arată cuprinsul lui, care reglementează drepturile și obligațiile părților, cari îl constituiesc și înainte de semnarea lui de către părți se termină cu datarea aceluia act care cuprinde arătarea locului și timpului când s'a confecționat acel act scris.

Totasemenea și un testament scris nu se termină cu semnătura testatorului pusă pe testament, căci pentru validitatea actului se mai cere ca acela să fie

prevăzut și cu clauza testamentară, prin care martorii testamentari dovedesc, că s'au observat toate formalitățile de validitate pretinse de legea testamentelor, prin urmare, în cazul când martorii atestă observarea formalităților prin clauza separată pusă pe testament datarea actului își are locul cel mai corespunzător sub textul clauzei și numai în acest loc e necesară datarea și nu și înaintea subscrierii numelui testatorului, pentru că testatorul confecționând testamentul aplicând și datarea lui i-l poate pune la o parte, se mai cugetă, mai chibzuește și numai mai târziu după scurgerea unui anumit timp îl perfecționează, îl ridică la valoarea de drept prin aceea, că face declarațiunile prescrise de lege în prezența martorilor pretins și de art. 5 și 6 din legea testamentelor, când apoi martorii dovedesc pe actul testamentului observarea formalităților, căci evident, că actul de testare numai prin clauza aceasta intervenită ulterior datei testamentului se perfectuiază și numai dela această dată se poate spune că actul testamentar este generator de drepturi, luând ființă juridică, de aceea și jurisprudența s'a dezvoltat în sensul acela, că nu consideră nul și neavenit un testament în care datele puse înaintea semnăturii martorilor diferă în loc și în timp una de altele, în care caz se consideră decizivă datarea pusă în clauza testamentului, atunci când s'a desăvârșit actul de testare, dar jurisprudența consideră valid un testament chiar dacă i-ar lipsi cu desăvârșire data pusă înaintea semnăturii testatorului, declarând valid testamentul prevăzut numai cu o singură dată pusă înaintea semnării martorilor și la terminarea clauzei testamentare.

Astfel fiind data pusă înaintea testatoarei poate fi considerată inexistență și aceasta cu atât mai mult, când se constată că data trecută înaintea semnării testatoarei este o simplă eroare de scris dar fi de altfel nici nu se poate închipui că atestarea martorilor testamentari despre cele petrecute cu ocazia testării să fi fost efectuată înainte de a fi fost testamentul confecționat, înființând un fel de „filius ante patrem”.

Dreptaceea pornind dela principiul, că un testament trebuie interpretat în sensul voinței testatorului, ca testamentul să fie menținut,

Având în vedere că date de pe testament s'a scris din eroare și că data semnării testatorului nu este decizivă la validitatea unui testament scris și că acea dată poate chiar lipsi, dacă există aceea a martorilor, în atari condițiuni testamentul este a se privi ca valabil.

(Curtea de Apel Timișoara, s. I-a, Deciziunea No. 4717/34 din 17 Septemvrie 1935. Președinția și redactor Dl George Labonjin, consilier).